

[Niels Helveg Petersen]

Jeg skal gøre en bemærkning mere. Vi opfatter det i det radikale venstre sådan, at en videreudvikling af de offentligt ansattes medbestemmelse har en lang række fordele og også har betydning, når det drejer sig om i praksis at sikre de offentligt ansattes ytringsfrihed. Vi har i efteråret stillet forslag om en udvidelse af de offentligt ansattes medbestemmelse. Medbestemmelse og udvidet medbestemmelse har efter vores opfattelse en række fordele for administrationens virkemåde og er i takt med bestræbelserne for at udnytte personalets samlede indsigt i sagerne bedst muligt.

Arbejdsministeren bebudede, da vores forslag var til behandling, at regeringen var i færd med at se på ændrede regler for samarbejdsudvalg inden for den offentlige administration. Jeg vil gerne udtrykke håb om, at regeringen snart færdiggør sine overvejelser, og at folketinget snart kan se et resultat af regeringens overvejelser på dette område.

Honoré (KrF):

Denne debat drejer sig dels om statsligt ansatte, dels om kommunalt ansatte. Det drejer sig om deres mulighed for offentligt at kunne tilkendegive deres vurdering af de afgørelser, som træffes af en overordnet myndighed i sager, som hører til deres eget område, eller som hører til beslægtede områder. Det drejer sig ikke om spørgsmålet om, hvorvidt offentligt ansatte har ret til at vurdere en regerings eller kommunales myndigheds politik i almindelighed eller på andre områder end dem, de har kendskab til i kraft af deres særlige arbejde. Der er nemlig ingen, der vil anfægte en sådan ytringsfrihed.

Det, der er til debat, er, om den grundlovssikrede ytringsfrihed med rimelighed kan underkastes visse begrænsninger, som har med offentligt ansattes særlige arbejdsområde at gøre. Her anføres det, at de offentligt ansatte skylder offentligheden informationer, som kan bruges til at kritisere de overordnede beslutninger med. Der er en del af ordførerne, der lægger stor vægt på, at de offentligt ansatte får denne mulighed. De anser det for noget demokratisk positivt, at de får det.

Det fundamentale spørgsmål i hele denne debat er efter min mening, hvad det er for en embedsmandsstand, vi ønsker at have i Dan-

mark. Ønsker vi en upolitisk embedsmandsstand, som er loyal over for den til enhver tid siddende politiske ledelse og over for de overordnede myndigheder, eller ønsker vi en partipolitisk valgt embedsmandsstand, sådan som man har det i andre lande, f. eks. i USA?

Vi har i Danmark en tradition for en upolitisk embedsmandsstand, som er loyal over for de forskellige politiske myndigheder, som vælgerne ønsker at have over sig i stat, primærkommune og amtskommune. En sådan upolitisk embedsmandsstand byder på væsentlige fordele. Den gør det muligt, at disse embedsmænd kan fungere under regeringer og kommunale råd, som har forskellig politisk farve og sammensætning. En sådan administration kan fungere lige fra første færd efter et politisk skifte. En sådan administration er præget af kontinuitet, og den kan også trække på en meget stor erfaring og kompetence.

Men det er da klart, at disse fordele må betales på den ene eller den anden måde. Betalingen for en upolitisk embedsmandsstand er en vis loyalitetspligt, der viser sig ved, at man er tilbageholdende med offentlig kritik af de beslutninger, som overordnede embedsmænd eller politisk valgte myndigheder træffer inden for ens eget sagsområde.

Som nogle deltagere i den offentlige debat har gjort opmærksom på, så får embedsmænd gennem deres arbejde jo en hel del oplysninger, som man ikke uden videre kan betragte som deres private ejendom. En fri meningsudveksling mellem embedsmænd og politikere indbyrdes forudsætter vel netop en tillid til, at disse oplysninger ikke uden videre kan tænkes bragt til tredjeparts kundskab.

Nu ønsker det radikale venstre at løse denne loyalitetspligt. Det begrundes med, at de er offentligt ansatte, de er i virkeligheden borgernes. Men borgerne har jo valgt en politisk ledelse, det er jo en del af det repræsentative demokrati. Hvad vil konsekvenserne af en løsnen af denne loyalitetspligt være? Jeg synes ikke, det radikale venstre i tilstrækkelig grad har overvejet konsekvenserne af de forslag, man her fører frem. Jeg savnede en erkendelse af denne problematik i hr. Bernhard Baunsgaards indlæg. Derimod synes jeg, at den socialdemokratiske indleder meget klart så dette.